

ZDRAVOTNICTVÍ ČR:
PERSONÁLNÍ KAPACITY
a ODMĚŇOVÁNÍ
2019

Obsah

Obsah	3
Zkratky	4
Úvod	5
1. Metodické postupy	11
2. Počty pracovníků ve zdravotnictví	14
2.1 Sledované statistické ukazatele	14
2.2 Metodické postupy při zpracování sledovaných ukazatelů	15
2.3 Celkové úvazky pracovníků ve zdravotnictví	16
2.4 Úvazky zdravotnických pracovníků v jednotlivých segmentech	18
2.5 Úvazky vybraných pracovníků	20
2.5.1 Úvazky lékařů	20
2.5.2 Úvazky všeobecných sester a porodních asistentek	21
3. Odměňování ve zdravotnictví	24
3.1 Sledované statistické ukazatele	24
3.2 Metodické postupy při zpracování sledovaných ukazatelů	24
3.3 Odměňování pracovníků ve zdravotnictví	25
3.4 Odměňování pracovníků v jednotlivých segmentech	27
3.4.1 Odměňování u poskytovatelů akutní péče	27
3.4.2 Odměňování u poskytovatelů ostatní lůžkové péče	28
3.4.3 Odměňování u poskytovatelů nelůžkové péče	29
3.5 Odměňování vybraných pracovníků	30
3.5.1 Odměňování lékařů	30
3.5.2 Odměňování všeobecných sester a porodních asistentek	31

Zkratky

ČSÚ	Český statistický úřad
DRZAR	Druh zařízení (číselník druhů zařízení ÚZIS)
IČO	Identifikační číslo osoby (poskytovatele zdravotních služeb)
IPVZ	Institut postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví
JOP	Jiní odborní pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí
LDN	Léčebna pro dlouhodobě nemocné
MZ	Ministerstvo zdravotnictví
NCONZO	Národní centrum ošetřovatelství a nelékařských zdravotnických oborů
NRPZS	Národní registr poskytovatelů zdravotních služeb
PL	Praktický lékař
PZS	Poskytovatel zdravotních služeb
TRN	Tuberkulóza a respirační nemoci
ÚZIS	Ústav zdravotnických informací a statistiky
ZJ	Zpravodajská jednotka
ZPBD	Zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí
ZPSZ	Zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou a specializovanou způsobilostí
ZPOD	Zdravotničtí pracovníci nelékaři pod odborným dohledem nebo přímým vedením
ZZ	Zdravotnické zařízení

Úvod

Součástí Národního zdravotnického informačního systému jsou i data z rezortního Programu statistických zjišťování sbíraná podle zákona o státní statistické službě. V rámci statistických zjišťování MZ jsou sbírány informace od poskytovatelů zdravotních služeb o počtu pracovníků a jejich odměňování. Program statistických zjišťování na rok 2019 byl zveřejněn formou vyhlášky č. 250/2018 Sb. ze dne 19. října 2018, v částce 126/2018. V Příloze 2 této vyhlášky je obsažen seznam statistických zjišťování prováděných ministerstvy.

Tento dokument představuje kvantitativní údaje o personálních kapacitách v českém zdravotnictví za rok 2019 a dále podává přehled o mzdách a platech za rok 2019.

Zpráva vychází ze zpracovaných dat z následujících statistických výkazů:

- E (MZ) 2-01 Roční výkaz o složkách platu, personálním a provozním vybavení poskytovatele zdravotních služeb
- E (MZ) 3-01 Roční výkaz o složkách mezd, personálním a provozním vybavení poskytovatele zdravotních služeb
- E (MZ) 4-01 Roční výkaz o zaměstnavatelích, evidenčním počtu zaměstnanců, smluvních pracovních a odměňování.

Dále byly údaje o personálních kapacitách doplněny o PZS všeobecný praktický lékař, praktický lékař pro děti a dorost (pediatr) a praktický gynekolog z Národního registru hrazených zdravotních služeb.

A. Statistické výkazy

Personální kapacity poskytovatelů zdravotních služeb a jejich odměňování jsou sledovány ve statistických výkazech:

- ▶ **E 2-01 Roční výkaz o složkách platu, personálním a provozním vybavení poskytovatele zdravotních služeb**
 - **Charakteristika zjišťovaných ukazatelů:** Přehled o složení platu podle jednotlivých kategorií zaměstnanců a ostatní platby za provedenou práci. Evidenční počet zaměstnanců (fyzické, přepočtené) a počty smluvních pracovníků podle kategorií. V přílohách výkazu jsou uvedeny počty pracovníků dle typů a oborů péče.
 - **Okruh zpravodajských jednotek, které mají zpravodajskou povinnost:** Všechny organizační složky státu a příspěvkové organizace – lůžkové subjekty (bez lázní a ozdravoven), jejichž hlavním předmětem činnosti je poskytování zdravotních služeb, které uplatňují pro odměňování svých zaměstnanců platné předpisy o platu.
- ▶ **E 3-01 Roční výkaz o složkách mezd, personálním a provozním vybavení poskytovatele zdravotních služeb**
 - **Charakteristika zjišťovaných ukazatelů:** Přehled o vyplacených mzdách podle jednotlivých kategorií zaměstnanců a ostatní platby za provedenou práci. Evidenční počet zaměstnanců (fyzické, přepočtené) a počty smluvních pracovníků podle kategorií. V přílohách výkazu jsou uvedeny počty pracovníků dle typů a oborů péče.
 - **Okruh zpravodajských jednotek, které mají zpravodajskou povinnost:** Všichni poskytovatelé zdravotních lůžkových služeb (bez lázní a ozdravoven), kteří uplatňují pro odměňování svých zaměstnanců platné předpisy o mzdě.
- ▶ **E 4-01 Roční výkaz o zaměstnavatelích, evidenčním počtu zaměstnanců a smluvních pracovních**

- **Charakteristika zjišťovaných ukazatelů:** Zaměstnavatelé a evidenční počet zaměstnanců (fyzické osoby, z toho ženy, přepočtené počty) a počty smluvních pracovníků (přepočtené počty) v podrobném členění podle kategorií pracovníků. Přehled o vyplacených mzdách podle jednotlivých kategorií zaměstnanců. V příloze výkazu je uveden rozpis pracovníků ve zdravotnictví poskytující ambulanci péči v oborovém členění.
- **Okruh zpravodajských jednotek, které mají zpravodajskou povinnost:** Výkaz vyplňují všichni poskytovatelé zdravotních nelůžkových služeb včetně lánů a ozdravoven.

B. Výsledné hodnocení sběru statistických výkazů

Metodika pro stanovení zpravodajských jednotek byla do roku 2015 u jednotlivých statistických výkazů rozdílná. Zpracování výkazů bylo povinné pouze pro všechna lůžková zařízení, a to jak u výkazů týkajících se počtu pracovníků, tak i jejich odměňování. Oproti tomu u nelůžkových poskytovatelů byla povinnost zpracovat pouze výkaz týkající se počtu pracovníků, v případě odměňování byly zpravodajské jednotky vybírány kvótně. Výsledné přehledy o odměňování jsou tak u poskytovatelů nelůžkové péče počítány pouze pro rok 2015 na vybrané kohortě PZS. Pro rok 2016 již byla schválena změna vyhlášky, která upravuje pro všechny PZS povinnost předkládání údajů nejen o počtech pracovníků, ale i jejich odměňování.

V rámci hodnocení sběru statistických výkazů je dále nutné upozornit na skutečnost, že zpravodajské jednotky jsou vybírány dle aktuálního stavu PZS v Národním registru poskytovatelů zdravotních služeb v době generování výkazů pro jednotlivé poskytovatele, bez ohledu na to, zda aktuálně poskytují zdravotní služby. Pro stanovení zpravodajské jednotky je rozhodující, zda PZS disponuje potřebným oprávněním k poskytování zdravotních služeb.

Zpravodajská jednotka je generována pouze ve vazbě na IČO PZS. Sběr statistických výkazů v roce 2019 lze označit za úspěšný u poskytovatelů lůžkové péče, u nichž návratnost výkazů v oblasti personálních kapacit i jejich odměňování dosáhla u výkazu E201 100 %, u výkazu E302 97 %.

V tabulce č. 1 je uveden souhrnný přehled o počtu předepsaných zpravodajských jednotek (bez detašovaných pracovišť) podle typu výkazu a návratnost vyplněných výkazů pro rok 2019. Od roku 2018 jsou z okruhu zpravodajských jednotek vyřazeny poskytovatelé zdravotních služeb všeobecný praktický lékař, praktický lékař pro děti a dorost (pediatr) a praktický gynekolog. Údaje o personálních kapacitách za tyto druhy zařízení byly převzaty z Národního registru hrazených zdravotních služeb.

Tab. 1 Počty zpravodajských jednotek a návratnost výkazů 2019

Druh výkazu kód	Počet zpravodajských jednotek	Počet vyplněných výkazů	Návratnost v %
LŮŽKOVÁ ZAŘÍZENÍ E (MZ) 2-01	108	108	100 %
LŮŽKOVÁ ZAŘÍZENÍ E (MZ) 3-01	204	198	97 %
NELŮŽKOVÁ ZAŘÍZENÍ E (MZ) 4-01	23 681	16 563	70 %
CELKEM	23 993	16 869	70 %

V tabulkách č. 2 až 3 jsou uvedeny počty příslušných výkazů dle druhu poskytovatele zdravotních služeb, kteří odevzdali příslušný výkaz za rok 2019.

Tab. 2 Počty lůžkových zdravotnických zařízení dle druhu, která odevzdala výkaz

Druh ZZ	E201	E301	CELKEM
Fakultní nemocnice	10	-	10
Nemocnice	42	98	140
Nemocnice následné péče	7	31	38
Léčebna pro dlouhodobě nemocné (LDN)	11	25	36
Léčebna tuberkul. a respir. nemoci (TRN)	5	3	8
Psychiatrická léčebna	15	4	19
Rehabilitační ústav	6	10	16
Ostatní odborné léčebné ústavy	3	3	6
Dětská psychiatrická léčebna	3	-	3
Ostatní dětské odborné léčebné ústavy	5	-	5
Hospic	1	17	18
Další lůžkové zařízení	-	7	7
CELKEM	108	198	306

Tab. 3 Počty nelůžkových zdravotnických zařízení dle druhu, která odevzdala výkaz

Druh ZZ	E401	Druh ZZ	E401
Lázeňská léčebna	70	Dětský stacionář	18
Dětská ozdravovna	4	Stacionář	3
Sdružení ambulantních zařízení	1	Psychoterapeutický stacionář	2
Sdružené ambulantní zařízení - velké	63	Krizové centrum	3
Sdružené ambulantní zařízení - malé	144	Centrum duševního zdraví	13
Zdravotnické středisko	53	Záchytná stanice	8
Zařízení závodní preventivní péče	21	Zdravotnická dopravní služba	117
Samostatná ordinace PL - stomatologa	4 154	Zdravotnická záchraná služba	13
Samostatná ordinace lékaře specialisty	5 517	Další zařízení záchrané služby	1
Samostatné zařízení psychologa	329	Přeprava pacientů neodkladné péče	6
Samostatné zařízení logopeda	267	Ostatní zvláštní zdravotnická zařízení	1
Domácí zdravotní péče	360	Sdružení lékáren	1
Samostat.zařiz.nelékaře rehabilitační	961	Lékárna	2 080
Zdravotní péče v ústavech sociální p.	383	Výdejna zdravotnických prostředků	121
Samostatné zařízení nelékaře - jiné	279	Oční optika	247
Samostatná stomatologická laboratoř	988	Státní ústav pro kontrolu léčiv	1
Samostatná odborná laboratoř	130	Státní zdravotní ústav	1
Odběrová místnost	7	Krajská hygienická stanice	14
Samostatná transfuzní stanice	1	Zdravotní ústav	2

Druh ZZ	E401	Druh ZZ	E401
Zařízení LPS	7	Další zařízení hygienické služby	1
Hemodialyzační středisko	59	IPVZ	1
Zařízení pro léčbu drog. závislostí	17	NCONZO	1
Ostatní ambulantní zařízení	44	Ostatní organizace MZ	5
Dětský domov pro děti do 3 let	24	Ostatní zdravotnická zařízení	17
Dětské centrum	2	Hospodářská org. neposkyt. zdrav. péči	1
		CELKEM	16 563

V tabulce č. 4 jsou uvedeny počty předepsaných výkazů (P) a počty vrácených výkazů od zpravodajských jednotek (O) dle zřizovatelů jednotlivých PZS v roce 2019. Návratnost výkazů je vypočtena jako podíl vrácených výkazů k předepsaným.

Tab. 4 Struktura zpravodajských jednotek dle zřizovatelů

Výkaz	MZ	Kraj	Obec, město	Fyzická osoba	Církev	Jiná právnická osoba	Ostatní centrální orgány	CELKEM
E201 P	40	44	18	0	0	0	6	108
E201 O	40	44	18	0	0	0	6	108
NÁVRATNOST	100%	100%	100%	0	0	0	100%	100%
E301 P	1	47	15	0	10	131	0	204
E301 O	1	47	15	0	10	125	0	198
NÁVRATNOST	100%	100%	100%	0	100%	95%	0	97%
E401 P	40	297	211	11 960	112	11 002	59	23 681
E401 O	37	268	195	7 921	87	8 007	48	16 563
NÁVRATNOST	93%	90%	92%	66%	78%	73%	81%	70%
CELKEM P	81	388	244	11 960	122	11 133	65	23 993
CELKEM O	78	359	228	7 921	97	8 132	54	16 869
NÁVRATNOST	96%	93%	93%	66%	80%	73%	83%	70%

C. Členění výsledných sledovaných ukazatelů

Pro hodnocení statistických šetření jsou výsledky členěny do 4 kategorií dle poskytovaných zdravotních služeb, a to:

- zdravotnictví celkem
- poskytovatelé akutní lůžkové péče
- poskytovatelé ostatní lůžkové péče (následná a dlouhodobá péče)
- poskytovatelé nelůžkové péče

V tabulce č. 5 je uveden interní číselník ÚZIS ČR, dle kterého jsou poskytovatelé zdravotních služeb evidováni v Národním registru poskytovatelů zdravotních služeb, včetně uvedení segmentu poskytovaných zdravotních služeb.

Tab. 5 Číselník ÚZIS ČR poskytovatelů zdravotních služeb

Kód	Poskytované zdravotní služby	Název druhu ZZ
101	Akutní lůžkové péče	Fakultní nemocnice
102	Akutní lůžkové péče	Nemocnice
105	Následné a dlouhodobé péče	Nemocnice následné péče
110	Následné a dlouhodobé péče	Léčebna pro dlouhodobě nemocné (LDN)
111	Následné a dlouhodobé péče	Léčebna tuberkul. a respir. nemocí (TRN)
112	Následné a dlouhodobé péče	Psychiatrická léčebna
113	Následné a dlouhodobé péče	Rehabilitační ústav
119	Následné a dlouhodobé péče	Ostatní odborné léčebné ústavy
122	Následné a dlouhodobé péče	Dětská psychiatrická léčebna
129	Následné a dlouhodobé péče	Ostatní dětské odborné léčebné ústavy
130	Nelůžkové péče	Lázeňská léčebna
141	Nelůžkové péče	Ozdravovna
180	Následné a dlouhodobé péče	Hospic
190	Následné a dlouhodobé péče	Další lůžkové zařízení
300	Nelůžkové péče	Sdružení ambulantních zařízení
301	Nelůžkové péče	Sdružené ambulantní zařízení - velké
302	Nelůžkové péče	Sdružené ambulantní zařízení - malé
310	Nelůžkové péče	Zdravotnické středisko
312	Nelůžkové péče	Zařízení závodní preventivní péče
320	Nelůžkové péče	Sam. ordinace všeobecného praktického lékaře
321	Nelůžkové péče	Sam. ordinace praktického lékaře pro děti a dorost
322	Nelůžkové péče	Sam. ordinace PL – zubního lékaře
323	Nelůžkové péče	Sam. ordinace PL – gynekologa
324	Nelůžkové péče	Sam. ordinace lékaře specialisty
340	Nelůžkové péče	Samostatné zařízení psychologa
341	Nelůžkové péče	Samostatné zařízení logopeda
350	Nelůžkové péče	Domácí zdravotní péče
351	Nelůžkové péče	Samostatné zařízení fyzioterapeuta
354	Nelůžkové péče	Zdravotní péče v ústavech sociální péče
359	Nelůžkové péče	Samostatné zařízení nelékaře - jiné
360	Nelůžkové péče	Samostatná zubní laboratoř
361	Nelůžkové péče	Samostatná odborná laboratoř
362	Nelůžkové péče	Odběrová místnost
370	Nelůžkové péče	Samostatná transfuzní stanice
380	Nelůžkové péče	Zařízení LPS
389	Nelůžkové péče	Koroner
390	Nelůžkové péče	Hemodialyzační středisko
398	Nelůžkové péče	Zařízení pro léčbu závislostí
399	Nelůžkové péče	Ostatní ambulantní zařízení
400	Nelůžkové péče	Sdružení dětských ZZ
420	Nelůžkové péče	Dětský domov pro děti do 3 let

Kód	Poskytované zdravotní služby	Název druhu ZZ
430	Nelůžkové péče	Dětské centrum
431	Nelůžkové péče	Dětský stacionář
460	Nelůžkové péče	Stacionář
461	Nelůžkové péče	Psychoterapeutický stacionář
465	Nelůžkové péče	Krizové centrum
466	Nelůžkové péče	Centrum duševního zdraví
476	Nelůžkové péče	Záchytná stanice
480	Nelůžkové péče	Zdravotnická dopravní služba
481	Nelůžkové péče	Zdravotnická záchranná služba
483	Nelůžkové péče	Výjezdová skupina záchranné služby
484	Nelůžkové péče	Další zařízení záchranné služby
485	Nelůžkové péče	Přeprava pacientů neodkladné péče
499	Nelůžkové péče	Ostatní zvláštní zdravotnická zařízení
501	Nelůžkové péče	Sdružení lékáren
510	Nelůžkové péče	Lékárna
521	Nelůžkové péče	Výdejna zdravotnických prostředků
523	Nelůžkové péče	Oční optika
530	Nelůžkové péče	Státní ústav pro kontrolu léčiv
600	Nelůžkové péče	Státní zdravotní ústav
601	Nelůžkové péče	Krajská hygienická stanice
605	Nelůžkové péče	Zdravotní ústav
609	Nelůžkové péče	Další zařízení hygienické služby
831	Nelůžkové péče	IPVZ
832	Nelůžkové péče	NCONZO
900	Nelůžkové péče	Ostatní organizace MZ
950	Nelůžkové péče	Ostatní zdravotnická zařízení
961	Nelůžkové péče	Zdravotnická zařízení v likvidaci
962	Nelůžkové péče	Organizace neposkytující zdrav. péči
963	Nelůžkové péče	Servisní organizace

1. Metodické postupy

Statistická zjišťování jsou prováděna za poskytovatele zdravotních služeb, tzn., že některé profese nemusí být v tomto dokumentu plně podchyceny. Příkladem jsou např. lékaři, kteří svou činnost vykonávají nejenom u poskytovatelů zdravotních služeb, ale i jako revizní lékaři u zdravotních pojišťoven, popř. v rámci lékařské posudkové služby u České správy sociálního zabezpečení.

V rámci personálních kapacit poskytovatelů zdravotních služeb jsou hodnoty sledovány nejen v souhrnu za celé zdravotnictví, ale i dle jednotlivých druhů poskytovatelů. Toto členění vychází z charakteru poskytovaných zdravotních služeb, viz tabulka č. 5 v oddíle C. Členění dat dle poskytovaných zdravotních služeb vychází především z rozdílných požadavků na personální vybavení zdravotnických pracovišť dle vyhlášky č. 99/2012 Sb. o požadavcích na minimální personální zabezpečení zdravotních služeb. Cílem byla snaha zamezit zkreslování vývoje a aktuálního stavu personálních kapacit v jednotlivých segmentech zdravotních služeb, které jsou rozdílné provozem, tj. především provozní dobou, technickým vybavením a také způsobem úhrad z veřejného zdravotního pojištění. Zároveň jsou do statistického zjišťování zahrnuti poskytovatelé zdravotních služeb bez ohledu na to, zda mají smlouvy se zdravotními pojišťovnami, tzn. jediným kritériem pro stanovení zpravodajské jednotky je oprávnění k poskytování zdravotních služeb dle zákona o zdravotních službách, popř. se jedná o zpravodajskou jednotku přímo řízenou Ministerstvem zdravotnictví. Souhrnný přehled členění PZS je uveden v tabulce č. 6.

Tab. 6 Členění poskytovatelů zdravotních služeb

Základní členění	Poskytovatelé zdravotních služeb
Akutní péče	Fakultní nemocnice, ostatní nemocnice poskytující akutní péči
Ostatní lůžková péče	Nemocnice následné péče, Léčebna pro dlouhodobě nemocné (LDN), Léčebna tuberkul. a respir. nemocí (TRN), Psychiatrická léčebna, Rehabilitační ústav, Ostatní odborné léčebné ústavy, Dětská léčebna TRN, Dětská psychiatrická léčebna, Ostatní dětské odborné léčebné ústavy, Hospic, Další lůžkové zařízení
Nelůžková péče	Lázeňská léčebna, Ozdravovna, Sdružení ambulantních zařízení, Sdružené ambulantní zařízení velké a malé, Zdravotnické středisko, Zařízení závodní preventivní péče, Samostatná ordinace PL- zubního lékaře, Samostatná ordinace lékaře specialisty, Samostatné zařízení psychologa, Samostatné zařízení logopeda, Domácí zdravotní péče, Samostatné zařízení fyzioterapeuta, Zdravotní péče v ústavech sociální p., Samostatné zařízení nelékaře – jiné, Samostatná zubní laboratoř, Samostatná odborná laboratoř, Odběrová místnost, Samostatná transfuzní stanice, Zařízení LPS, Koroner, Hemodialyzační středisko, Zařízení pro léčbu závislostí, Ostatní ambulantní zařízení, Sdružení dětských zdr. zařízení, Dětský domov pro děti do 3 let, Dětské centrum, Dětský stacionář, Stacionář, Psychoterapeutický stacionář, Krizové centrum, Centrum duševního zdraví, Záchytná stanice, Zdravotnická dopravní služba, Zdravotnická záchranná služba, Výjezdová skupina záchranné služby, Další zařízení záchranné služby, Přeprava pacientů neodkladné péče, Ostatní zvláštní zdravotnická zařízení, Sdružení lékáren, Lékárna, Výdejna zdravotnických prostředků, Oční optika, Státní ústav pro kontrolu léčiv, Státní zdravotní ústav, Krajská hygienická stanice, Zdravotní ústav, Další zařízení hygienické služby, IPVZ, NCONZO, Ostatní organizace MZ, Ostatní zdravotnická zařízení, Organizace neposkytující zdrav. péči, Servisní organizace

Personální kapacity, pokud není uvedeno jinak, jsou agregovány do skupin, resp. kategorií pracovníků, vycházející ze zákona č. 95/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání odborné způsobilosti a specializované způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání lékaře, zubního lékaře a farmaceuta, a zákona č. 96/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nelékařských zdravotnických povoláních) v platných zněních.

V roce 2017 došlo k novele zákona č. 96/2004 Sb., což mohlo zásadně ovlivnit hodnoty v časových řadách sledovaných úvazků a odměn u některých nelékařských povolání. Změny zákona s účinností od 1. 9. 2017, jsou zaznamenány v tabulce č. 7.

Tab. 7 Kategorie zdravotnických pracovníků

Zkratka	Kategorie	Povolání
-	Lékaři	Lékař s odbornou způsobilostí pod odborným dohledem; s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu; se specializovanou způsobilostí
-	Zubní lékaři	Zubní lékař s odbornou způsobilostí pod odborným dohledem; se specializovanou způsobilostí bez odborného dohledu
-	Farmaceuti	Farmaceut s odbornou způsobilostí bez dohledu; se specializovanou způsobilostí
-	Všeobecné sestry a porodní asistentky	Všeobecná sestra § 5, porodní asistentka § 6, dětská sestra (od 1. 9. 2017 samostatně sledována pod § 5a)
Ostatní ZPBD	Ostatní nelékaři s odbornou způsobilostí	Ergoterapeut § 7, radiologický asistent § 8, zdravotní laborant § 9, zdravotně sociální pracovník § 10, optometriska § 11, ortoptista § 12, asistent ochrany a podpory veřejného zdraví § 13, ortotik-protetik § 14, nutriční terapeut § 15, zubní technik § 16, dentální hygienistka § 17, zdravotnický záchranář § 18, farmaceutický asistent § 19, biomedicínský technik § 20, biotechnický asistent § 20a (zrušeno k 1. 9. 2017), radiologický technik § 21, adiktolog § 21a, praktická sestra § 21b (nově od 1. 9. 2017), behaviorální analytik § 21c (nově od 1. 9. 2017), terapeut tradiční čínské medicíny § 21d (od 1. 9. 2017 do 31. 12. 2018), specialista tradiční čínské medicíny § 21e (od 1. 9. 2017 do 31. 12. 2018)
ZPSZ	Nelékaři s odbornou a specializ. způsobilostí	Psycholog ve zdravotnictví § 22, logoped ve zdravotnictví § 23, zrakový terapeut § 23a, fyzioterapeut § 24, radiologický fyzik § 25, odb. prac. v laborat. metodách a v přípravě léčivých přípravků § 26, biomedicínský inženýr § 27, odborný pracovník v ochraně a podpoře veřejného zdraví §28
ZPOD	Nelékaři pod odborným dohledem	Zdravotnický asistent § 29 (zrušeno k 1. 9. 2017), asistent behaviorálního analytika § 29 (nově od 1. 9. 2017), behaviorální technik § 29a (nově od 1. 9. 2017), laboratorní asistent § 30, ortoticko-protetický technik § 31, nutriční asistent § 32, asistent zubního technika § 33, dezinfektor § 34 (zrušeno k 1. 9. 2017), řidič vozidla zdrav. záchr. služby § 35, ošetřovatel § 36, masér ve zdravotnictví, nevidomý a slabozraký masér § 37, laboratorní pracovník § 38 (zrušeno k 1. 9. 2017), zubní instrumentářka § 39, řidič zdravotnické dopravní služby § 40, autoptický laborant § 41, sanitář § 42
JOP	Jiní odborní pracovníci	Psycholog, logoped, oftalmoped, abs. stud. oboru mat.-fyz. zaměření, abs. stud. oboru přírod. zaměření, abs. stud. oboru elektro zaměření, sociální pracovník, pedagogické zaměření, pracovní terapeut – vše § 43

Dále jsou personální kapacity sledovány dle územních jednotek ČR. Členění vychází z Klasifikace územních statistických jednotek (CZ-NUTS)¹ vydávané ČSÚ - viz tabulka č. 8.

Tab. 8 Klasifikace územních statistických jednotek

Kód	Územní jednotka	Kód	Územní jednotka
CZ010	Hlavní město Praha	CZ052	Královéhradecký kraj
CZ020	Středočeský kraj	CZ053	Pardubický kraj
CZ031	Jihočeský kraj	CZ063	Kraj Vysočina
CZ032	Plzeňský kraj	CZ064	Jihomoravský kraj
CZ041	Karlovarský kraj	CZ071	Olomoucký kraj
CZ042	Ústecký kraj	CZ072	Zlínský kraj
CZ051	Liberecký kraj	CZ080	Moravskoslezský kraj

Ke komplexnímu hodnocení personálních kapacit a jejich odměňování jsou výsledky statistických zjišťování členěny také podle zřizovatele jednotlivých poskytovatelů zdravotních služeb. V roce 2015 došlo k zásadní změně v evidenci PZS dle zřizovatelů v NRPZS, a to v případě akciových společností a společností s ručením omezeným řízených kraji a městy. Do roku 2015 byli tito PZS sledováni v kategorii Jiná právnická osoba, v průběhu roku 2015 jsou již pod zřizovatelem Kraj, popř. Obec, město. Přehled zřizovatelů PZS v roce 2019 poskytuje tabulka č. 9.

Tab. 9 Zřizovatelé poskytovatelů zdravotních služeb

Kód	Zřizovatel
1	Ministerstvo zdravotnictví
2	Kraj
4	Obec, město
5	Fyzická osoba
7	Církevní organizace
8	Jiná právnická osoba
9	Ostatní centrální orgány (ministerstva obrany, spravedlnosti, vnitra)

V rámci metodických postupů je nutné uvést i problematiku sledování počtu PZS v jednotlivých kapitolách dokumentu. Počty PZS jsou sledovány na několika úrovních, a to z pohledu:

- identifikačního čísla osoby (IČO) dle zákona č. 111/2009 Sb., o základních registrech, v platném znění,
- zdravotnických zařízení, kde zdravotnickým zařízením se dle zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách), rozumí prostory určené pro poskytování zdravotních služeb. V tomto případě u jednoho PZS může být v evidenci NRPZS několik ZZ, a to s ohledem na adresu místa poskytování zdravotních služeb.

Počty PZS se však dají dále členit až na úroveň druhu poskytované zdravotní služby, které jsou evidovány v NRPZS jako oddělení, popř. pracoviště jednotlivých PZS. Toto členění však není v tomto dokumentu využito.

V publikaci jsou veškeré hodnoty v souhrnných přehledech zaokrouhlovány na celá čísla. Při zaokrouhlování může docházet k dílčím nepřesnostem v prezentacích, kdy individuální hodnoty nebudou rovny výsledným součtům, odchylka by však měla vždy být zanedbatelná s ohledem na danou hodnotu.

¹ https://www.czso.cz/csu/czso/klasifikace_uzemnich_statistickych_jednotek_-cz_nuts-_2011

2. Počty pracovníků ve zdravotnictví

Obsah této kapitoly vychází z výkazů E (MZ) 4-01, E (MZ) 3-01, E (MZ) 2-01. Bohužel se však již od roku 2014 zavedením elektronického sběru nedaří zajistit 100% návratnost výkazů. Z tohoto důvodu se přistoupilo k modelaci předpokládaného počtu pracovníků ve zdravotnictví.

2.1 Sledované statistické ukazatele

Statistické ukazatele týkající se počtu pracovníků vycházejí z přepočtených průměrných ročních počtů pracovníků v evidenčním stavu a smluvních pracovníků. Dále bude souhrnně uváděno jako **úvazky pracovníků**.

Přepočtené počty (úvazky) pracovníků v evidenčním stavu – do evidenčního počtu se zahrnují:

- zaměstnanci skutečně přítomní v práci a ti, kteří nepracovali v důsledku prostoje, stávky, výluky
- zaměstnanci na pracovních cestách, na placené dovolené na zotavenou, zaměstnanci, kterým bylo poskytnuto neplacené volno nejvýše do 4 týdnů, apod.
- zaměstnanci, kteří se měli dostavit do práce, ale z jakéhokoliv důvodu nepřišli (pro nemoc bez ohledu na délku jejího trvání, v souvislosti s plněním státních a veřejných povinností, ze závažných důvodů osobních, protože měli volný den nebo se nedostavili do práce bez omluvy)
- zaměstnanci, kteří jsou na vojenském cvičení nebo výjimečném vojenském cvičení
- zaměstnanci dočasně přidělení k výkonu práce u jiného zaměstnavatele, jestliže stálý zaměstnavatel jim uhradil mzdu a tato mzda mu nebyla refundována
- zaměstnanci, kteří dostali studijní volno za účelem zvýšení své kvalifikace
- práce na dálku, práce doma
- zaměstnanci přijatí na zkušební dobu
- společníci, pokud mají uzavřenou smlouvu se svou společností a dostávají příjem ze závislé činnosti
- žáci, studenti pracující na brigádách, pracující na veřejně prospěšných pracích

Počet osob přepočtených na úvazky se vypočte podle počtu hodin, po které je pracoviště za týden provozováno, a počtu osob zajišťující příslušnou zdravotní péči:

Počet ordinačních hodin týdně x počet zaměstnanců / týdenní pracovní doba pro dané pracoviště

Smluvní pracovníci přepočtený počet (úvazek) jsou ti pracovníci, kteří pracují u poskytovatele zdravotních služeb, nepatří do evidenčního počtu zaměstnanců ani do počtu zaměstnavatelů vykazující jednotky, tzn. že pracují:

- na dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr, placeno z ostatních osobních nákladů (OON):
 - na základě dohod o provedení práce (zákon č. 262/2006 Sb., § 75). Rozsah práce, na který se dohoda o provedení práce uzavírá, nesmí být větší než 300 hodin v kalendářním roce
 - na základě dohod o pracovní činnosti (zákon č. 262/2006 Sb., § 76).
- na smlouvu o dílo (dle občanského zákoníku). Svou činnost si nevykazují na své IČO, činnost tohoto pracovníka si vykazuje daný poskytovatel zdravotních služeb.
- jako pomáhající rodinní příslušníci (zákon č. 262/2006 Sb., § 318).

- jako fyzické osoby dočasně přidělené k výkonu práce prostřednictvím zprostředkovatelských agentur práce.

Činnost těchto pracovníků si vyžaduje daný poskytovatel zdravotních služeb. Jejich týdenní úvazek odpracovaných hodin se vypočítává z počtu hodin, které odpracovali ve zpravodajské jednotce či z provozních hodin ambulantního zařízení.

Počet přepočtených osob na úvazek se vypočte podle počtu hodin, po které je pracoviště za týden provozováno a počtu osob zajišťující příslušnou zdravotní péči.

Zdravotnické povolání je souhrn činností a znalostí při výkonu povolání lékaře, zubního lékaře a farmaceuta a zároveň zahrnuje aktivity při poskytování ošetrovatelské péče, péče v porodní asistenci, preventivní péče, diagnostické péče, léčebné péče, léčebně rehabilitační péče, neodkladné péče, anesteziologicko-resuscitační péče, posudkové péče a dispenzární péče.

Zdravotnický pracovník je fyzická osoba, která vykonává zdravotnické povolání podle zákona č. 95/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a zákona 96/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Jiný odborný pracovník (JOP) je fyzická osoba provádějící činnosti, které nejsou poskytováním zdravotní péče, ale s poskytováním této péče přímo souvisejí. Tyto činnosti, související s poskytováním zdravotní péče, jsou stanovené v zákoně 96/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Kategorie pracovníků jsou určeny zákonem č. 95/2004 Sb. a zákonem č. 96/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

2.2 Metodické postupy při zpracování sledovaných ukazatelů

Celkové počty pracovníků v této kapitole vychází jednak ze zpracování vyplněných a předaných výkazů od poskytovatelů v řádném termínu, dále z důvodu neúplné odevzdanosti bylo přistoupeno pro výpočet personálních kapacit ve zdravotnictví k modelaci, tak jako v předchozích letech. Od roku 2018 byly z okruhu zpravodajských jednotek vyřazeny poskytovatelé zdravotních služeb všeobecný praktický lékař, praktický lékař pro děti a dorost (pediatr) a praktický gynekolog. Údaje o personálních kapacitách za tyto druhy zařízení byly převzaty z Národního registru hrazených zdravotních služeb. V prezentaci o počtu pracovníků nejsou zahrnuty údaje za ústavy sociální péče poskytující zdravotní péči, jelikož u tohoto druhu zařízení není k dispozici delší vývojová řada.

Změna v počtu ZZ v roce 2019

V roce 2019 vznikla 2 nová lůžková zařízení a jeden PZS byl zařazen z nelůžkové péče do lůžkové. Naopak z lůžkové péče do nelůžkové byly přeřazeny 4 zpravodajské jednotky a jeden subjekt byl dočasně vyřazen z okruhu zpravodajských jednotek.

V Národním registru poskytovatelů zdravotních služeb jsou zároveň průběžně doplňovány informace z krajských úřadů o oprávněních k poskytování zdravotních služeb PZS, a to dle daného oboru, popř. formy poskytované péče. V roce 2019 byly u některých PZS zaznamenány změny, které vedly k přeřazení poskytovatele do odlišné sledované skupiny PZS, a to:

a) ZZ akutní lůžkové péče

Pro rok 2019 bylo jedno zařízení dočasně vyřazeno ze zpravodajských jednotek.

b) ZZ následné lůžkové péče

Aktualizací NRPZS v oblasti struktury poskytované péče byly přeřazeny 4 PZS z ostatní lůžkové péče do nelůžkové péče, naopak 1 subjekt byl přesunut z nelůžkové péče do následné lůžkové péče. Do této formy péče přibyla 2 nová zařízení. V rámci této skupiny zařízení došlo u 5 zařízení, s ohledem na poskytované služby, ke změně druhu zařízení.

2.3 Celkové úvazky pracovníků ve zdravotnictví

Tabulka č. 10 uvádí srovnání přepočteného počtu zdravotnických pracovníků (úvazky) za jednotlivé kategorie pracovníků. V přehledu jsou vyčísleny úvazky za všechny segmenty péče poskytovatelů zdravotních služeb.

Z výsledků je patrný nárůst v úvazcích oproti roku 2018 ve výši 1 886 úvazků za všechny kategorie zdravotnických pracovníků, tj. nárůst o 1 %.

Rozdíly v kategoriích Ostatní ZPBD a ZPOD mezi roky 2017 a 2018 jsou ovlivněny novelou zákona č. 96/2004 Sb., kdy v průběhu roku 2017 došlo k zániku povolání zdravotnický asistent §29 v kategorii ZPOD. Zaměstnanci, kteří byli zařazeni v této kategorii, jsou od 1. 9. 2017 evidováni jako praktické sestry §21b v kategorii Ostatní ZPBD.

Tab. 10 Porovnání celkových úvazků dle kategorií pracovníků ve zdravotnictví

Kategorie	2017	2018	2019	Rozdíl 19-18	Rozdíl v %
Lékaři	42 012	42 488	43 164	676	102%
Zubní lékaři	7 541	7 621	7 631	10	100%
Farmaceuti	6 464	6 525	6 450	-75	99%
Všeobecné sestry a porodní asistentky	82 345	82 328	82 582	254	100%
Ostatní ZPBD	28 166	30 036	30 435	399	101%
ZPSZ	12 326	12 630	12 834	204	102%
ZPOD	33 430	32 671	33 057	386	101%
JOP	2 512	2 658	2 688	30	101%
Celkem	214 797	216 956	218 842	1 886	101%

V tabulce č. 11 jsou detailně vyčísleny úvazky pracovníků ve zdravotnictví v roce 2019 v členění podle jednotlivých povolání.

Tab. 11 Celkový počet úvazků pracovníků ve zdravotnictví dle jednotlivých povolání v roce 2019

Kategorie	Povolání	2019
Lékaři	Lékař § 4	43 164
Zubní lékaři	Zubní lékař § 7	7 631
Farmaceuti	Farmaceut § 10	6 450
Všeobecné sestry a porodní asistentky	Všeobecná sestra § 5	74 961
	Dětská sestra § 5a	3 858
	Porodní asistentka § 6	3 763
Všeobecné sestry a porodní asistentky Celkem		82 582
Ostatní ZPBD	Ergoterapeut § 7	485
	Radiologický asistent § 8	3 345
	Zdravotní laborant § 9	6 696
	Zdravotně -sociální pracovník § 10	647
	Optometrista § 11	576
	Ortoptista § 12	57
	Asistent ochrany a podpory veřejného zdraví § 13	522
	Ortotik-protetik § 14	109
	Nutriční terapeut § 15	734
	Zubní technik § 16	2 677
	Dentální hygienistka § 17	1 164
	Zdravotnický záchranář § 18	3 526
	Farmaceutický asistent § 19	4 925
	Biomedicínský technik § 20	97
	Radiologický technik § 21	39
	Adiktolog § 21a	76
Praktická sestra § 21b	4 761	
Ostatní ZPBD Celkem		30 435
ZPSZ	Psycholog ve zdravotnictví § 22	1 064
	Logoped ve zdravotnictví § 23	478
	Zrakový terapeut § 23a	8
	Fyzioterapeut § 24	8 030
	Radiologický fyzik § 25	147
	Odborný pracovník v laboratorních metodách a v přípravě léčivých přípravků § 26	2 351
	Biomedicínský inženýr § 27	295
	Odborný pracovník v ochraně a podpoře veřejného zdraví § 28	461
ZPSZ Celkem		12 834
	Asistent behaviorálního analytika § 29	0
	Behaviorální technik § 29a	0
	Laboratorní asistent § 30	372
	Ortoticko-protetický technik § 31	97
	Nutriční asistent § 32	30
	Asistent zubního technika § 33	114
	Řidič ZZS § 35	2 283
	Ošetřovatel § 36	4 138
	Masér ve zdravotnictví, nevidomý a slabozraký masér § 37	1 310
	Zubní instrumentářka § 39	2 334
	Řidič zdravotnické dopravní služby § 40	2 484
	Autoptický laborant § 41	35

Kategorie	Povolání	2019
	Sanitář § 42	19 859
ZPOD Celkem		33 057
JOP	Abs. stud. oboru elektro zaměření § 43	47
	Abs. stud. oboru mat.-fyz. zaměření § 43	93
	Abs. stud. oboru přírod. zaměření § 43	679
	Logoped § 43	155
	Oftalmoped § 43	2
	Pedagogické zaměření § 43	18
	Pracovní terapeut § 43	115
	Psycholog § 43	277
	Sociální pracovník § 43	1 302
JOP Celkem		2 688
Celkový součet		218 842

2.4 Úvazky zdravotnických pracovníků v jednotlivých segmentech

Porovnání úvazků dle kategorií zdravotnických pracovníků u poskytovatelů akutní lůžkové péče je uveden v tabulce č. 12. Oproti roku 2018 došlo ve sledovaném roce k nárůstu celkových úvazků o 1 698, tj. o 2 %. Rozdíly v kategoriích Ostatní ZPBD a ZPOD mezi rokem 2017 a 2018 souvisí se zrušením povolání zdravotnický asistent §29 v kategorii ZPOD a jeho nahrazením povoláním praktická sestra §21b, která je řazena do kategorie Ostatní ZPBD.

Tab. 12 Porovnání úvazků pracovníků v akutní péči

Kategorie	2017	2018	2019	Rozdíl 19-18	Rozdíl v %
Lékaři	21 193	21 488	21 968	480	102%
Zubní lékaři	233	237	240	3	101%
Farmaceuti	853	919	966	47	105%
Všeobecné sestry a porodní asistentky	48 074	47 940	48 164	224	100%
Ostatní ZPBD	11 865	13 375	13 801	426	103%
ZPSZ	4 253	4 344	4 450	106	102%
ZPOD	18 885	17 983	18 424	441	102%
JOP	752	728	697	-31	96%
Celkem	106 107	107 014	108 712	1 698	102%

Porovnání úvazků dle kategorií zdravotnických pracovníků u poskytovatelů ostatní lůžkové péče je uveden v tabulce č. 13. V meziročním srovnání došlo v roce 2019 k nárůstu celkových úvazků o 133, tj. o 1 %.

Tab. 13 Porovnání úvazků pracovníků v ostatní lůžkové péči

Kategorie	2017	2018	2019	Rozdíl 19-18	Rozdíl v %
Lékaři	1 430	1 471	1 489	18	101%
Zubní lékaři	7	6	5	-1	89%
Farmaceuti	31	31	32	1	102%
Všeobecné sestry a porodní asistentky	5 886	6 063	6 057	-6	100%
Ostatní ZPBD	978	1 149	1 194	45	104%
ZPSZ	968	1 051	1 080	29	103%
ZPOD	4 290	4 361	4 414	53	101%
JOP	265	280	274	-6	98%
Celkem	13 855	14 412	14 545	133	101%

Porovnání úvazků dle kategorií zdravotnických pracovníků u poskytovatelů nelůžkové péče je uveden v tabulce č. 14. V roce 2019 zůstal počet úvazků zhruba na úrovni roku 2018.

Tab. 14 Porovnání úvazků pracovníků v nelůžkové péči

Kategorie	2017	2018	2019	Rozdíl 19-18	Rozdíl v %
Lékaři	19 389	19 529	19 708	179	101%
Zubní lékaři	7 302	7 378	7 386	8	100%
Farmaceuti	5 580	5 575	5 452	-123	98%
Všeobecné sestry a porodní asistentky	28 386	28 325	28 361	36	100%
Ostatní ZPBD	15 254	15 512	15 439	-73	100%
ZPSZ	7 105	7 235	7 303	68	101%
ZPOD	10 255	10 327	10 219	-108	99%
JOP	1 563	1 650	1 717	67	104%
Celkem	94 834	95 531	95 585	54	100%

2.5 Úvazky vybraných pracovníků

2.5.1 Úvazky lékařů

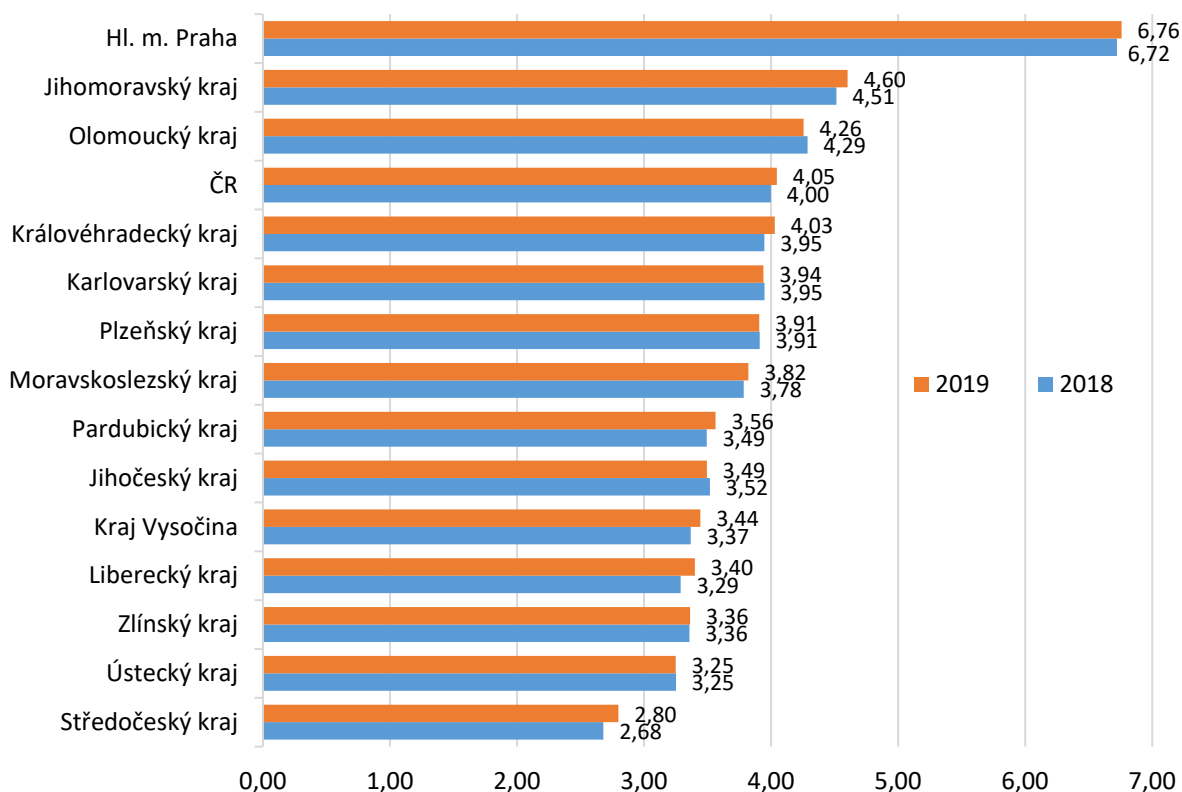
Přehled úvazků lékařů v letech 2017 až 2019 v členění podle krajů je uveden v tabulce č. 15. Údaje se týkají všech PZS (s výjimkou ústavů sociální péče s poskytovanou zdravotní péčí, jak již bylo zmíněno).

Tab. 15 Přehled úvazků lékařů včetně smluvních za všechny segmenty péče podle krajů

Kraj	2017	2018	2019
	absolutně		
Hl. m. Praha	8 641	8 746	8 889
Středočeský kraj	3 719	3 647	3 854
Jihočeský kraj	2 258	2 255	2 247
Plzeňský kraj	2 294	2 278	2 295
Karlovarský kraj	1 192	1 166	1 161
Ústecký kraj	2 570	2 668	2 666
Liberecký kraj	1 430	1 452	1 506
Královéhradecký kraj	2 124	2 173	2 221
Pardubický kraj	1 818	1 814	1 857
Kraj Vysočina	1 715	1 714	1 754
Jihomoravský kraj	5 265	5 348	5 475
Olomoucký kraj	2 601	2 712	2 690
Zlínský kraj	1 899	1 957	1 960
Moravskoslezský kraj	4 486	4 557	4 590
ČR	42 012	42 488	43 164

V grafu č. 1 jsou uvedené počty úvazků lékařů na 1 000 obyvatel dle jednotlivých krajů ČR. Úvazky jsou vypočítány za všechny segmenty zdravotních služeb PZS. Jednotlivé kraje jsou seřazeny od nejvyššího počtu úvazků k nejnižšímu v letech 2018 a 2019, tzn. nejvyšší počet úvazků lékařů je v Hlavním městě Praha a nejnižší ve Středočeském kraji.

Graf 1 Počet úvazků lékařů na 1 000 obyvatel v rámci krajů ČR ve všech segmentech péče v roce 2018 a 2019

2.5.2 Úvazky všeobecných sester a porodních asistentek

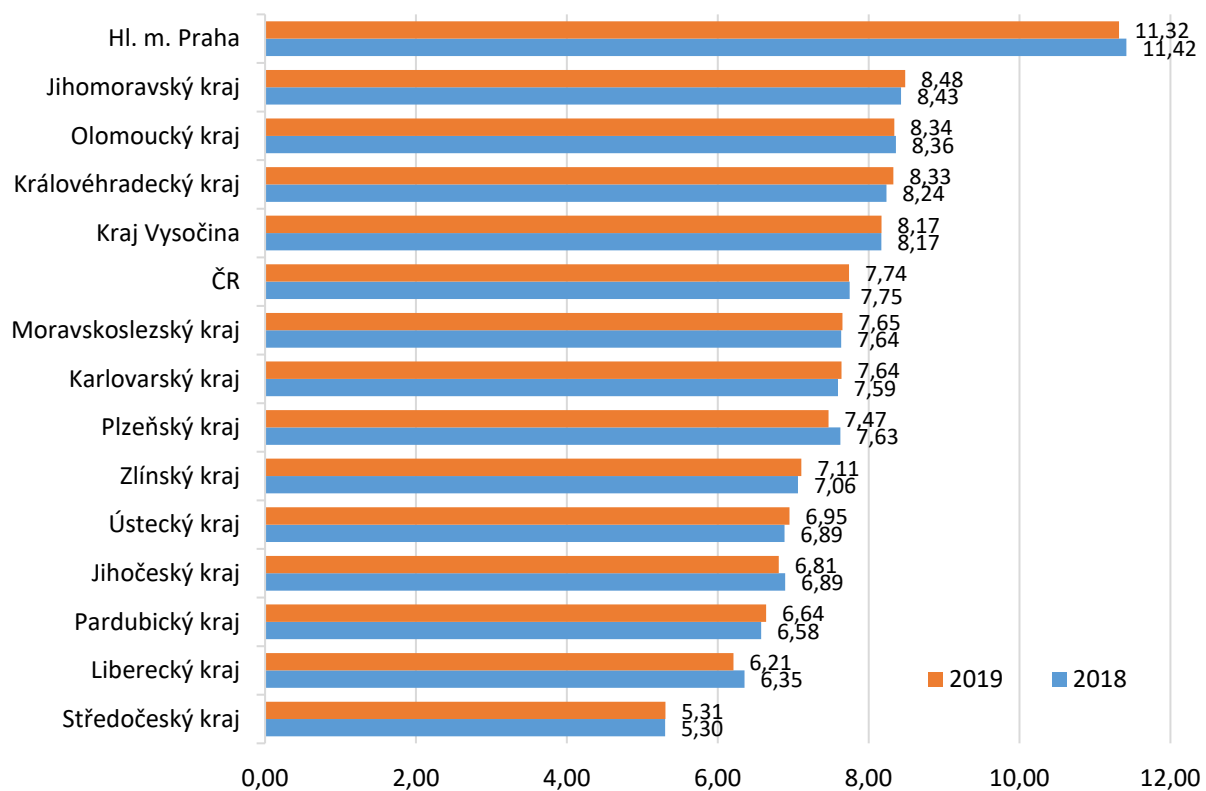
Přehled úvazků všeobecných sester a porodních asistentek v letech 2017 až 2019 v členění podle krajů je uveden v tabulce č. 16. Údaje se týkají všech PZS (s výjimkou ústavů sociální péče s poskytovanou zdravotní péčí, jak již bylo zmíněno).

Tab. 16 Přehled úvazků všeobecných sester a porodních asistentek včetně smluvních za všechny segmenty péče podle krajů

Kraj	2017	2018	2019
	absolutně		
Hl. m. Praha	15 009	14 855	14 887
Středočeský kraj	7 284	7 215	7 309
Jihočeský kraj	4 321	4 419	4 379
Plzeňský kraj	4 565	4 443	4 387
Karlovarský kraj	2 285	2 242	2 252
Ústecký kraj	5 843	5 650	5 704
Liberecký kraj	2 695	2 806	2 750
Královéhradecký kraj	4 524	4 536	4 590
Pardubický kraj	3 555	3 413	3 461
Kraj Vysočina	4 009	4 158	4 162
Jihomoravský kraj	9 848	9 987	10 092
Olomoucký kraj	5 189	5 289	5 272
Zlínský kraj	4 041	4 117	4 142
Moravskoslezský kraj	9 177	9 197	9 194
ČR	82 345	82 328	82 582

V grafu č. 2 jsou uvedené počty úvazků všeobecných sester a porodních asistentek na 1 000 obyvatel dle jednotlivých krajů ČR. Úvazky jsou vyčísleny za všechny segmenty zdravotních služeb PZS. Jednotlivé kraje jsou seřazeny od nejvyššího počtu úvazků k nejnižšímu v letech 2018 a 2019, tzn. nejvyšší počet úvazků všeobecných sester a porodních asistentek je v Hlavním městě Praha a nejnižší ve Středočeském kraji.

Graf 2 Počet úvazků všeobecných sester a porodních asistentek na 1 000 obyvatel v rámci krajů ČR ve všech segmentech péče v roce 2018 a 2019

3. Odměňování ve zdravotnictví

Obsah této kapitoly vychází z výkazů E 2-01 Roční výkaz o složkách platu, personálním a provozním vybavení poskytovatele zdravotních služeb, E 3-01 Roční výkaz o složkách mezd, personálním a provozním vybavení poskytovatele zdravotních služeb a E (MZ) 4-01 Roční výkaz o zaměstnavatelích, evidenčním počtu zaměstnanců, smluvních pracovnících a odměňování.

Výkazy o odměňování vyplňují **všichni** poskytovatelé lůžkové péče, všichni poskytovatelé lůžkové léčebně rehabilitační péče, kteří uplatňují pro odměňování svých zaměstnanců platné předpisy o mzdě nebo platu a **všichni** poskytovatelé nelůžkové péče.

3.1 Sledované statistické ukazatele

Statistické ukazatele týkající se odměňování pracovníků:

Plat – poskytovaný zaměstnavatelem zaměstnancům (vedeným v evidenčním počtu) za práci. Ve statistickém výkaznictví se do platů zahrnují základní platy, příplatky a doplátky k platu, odměny, náhrady platu, odměny za pracovní pohotovost a jiné složky platu. Platem se odměňuje ve státních organizacích.

Mzda – poskytovaná zaměstnavatelem zaměstnancům (vedeným v evidenčním počtu) za práci. Ve statistickém výkaznictví se do mezd zahrnují základní mzdy, příplatky a doplátky ke mzdě, odměny, náhrady mezd, odměny za pracovní pohotovost a jiné složky mzdy. Mzda se uplatňuje v soukromém sektoru.

Průměrná hrubá měsíční mzda/plat představuje podíl mezd/platu bez ostatních osobních nákladů připadající na jednoho zaměstnance evidenčního počtu za měsíc. Do mezd/platů se zahrnují základní mzdy a platy, příplatky a doplátky ke mzdě nebo platu, odměny, náhrady mezd a platů, odměny za pracovní pohotovost a jiné složky mzdy nebo platu, které byly v daném období zaměstnancům zúčtovány k výplatě.

Výpočet průměrné hrubé mzdy/platu ve statistickém zjišťování:

$$\frac{\text{Mzdy/platy v Kč (celkové finanční prostředky na odměňování)}}{\text{Průměrný přepočtený evidenční počet zaměstnanců (úvazky)}}$$

3.2 Metodické postupy při zpracování sledovaných ukazatelů

Údaje ohledně odměňování vycházejí:

1. z průměrného přepočteného evidenčního počtu zaměstnanců (úvazek)
2. z celkových finančních prostředků na odměňování podle předpisů o platu a mzdě

Od roku 2016 se změnilo spektrum zpravodajských jednotek. Do roku 2015 byly zpravodajskými jednotkami:

- všechny organizační složky státu a příspěvkové organizace - právní subjekty, jejichž hlavním předmětem činnosti je poskytování zdravotní péče bez ohledu na jejich zřizovatele, které uplatňují pro odměňování svých zaměstnanců platné předpisy o platu

- vybraní nestátní poskytovatelé zdravotních služeb ambulantní péče zřízení fyzickou či právnickou osobou, kteří uplatňují pro odměňování svých zaměstnanců platné předpisy o mzdě. Při výběru - se vybíralo konkrétní IČO systematickým výběrem s náhodným počátkem
- všichni nestátní poskytovatelé zdravotních služeb ústavní péče zřízení fyzickou či právnickou osobou a všechny lázeňské organizace bez ohledu na jejich zřizovatele, které uplatňují pro odměňování svých zaměstnanců platné předpisy o mzdě

Od roku 2016 je okruh ZJ následující:

- všechny organizační složky státu a příspěvkové organizace - právní subjekty, jejichž hlavním předmětem činnosti je poskytování zdravotních služeb bez ohledu na jejich zřizovatele, které uplatňují pro odměňování svých zaměstnanců platné předpisy o platu
- všichni nestátní poskytovatelé zdravotních služeb ústavní péče zřízení fyzickou či právnickou osobou a všechny lázeňské organizace bez ohledu na jejich zřizovatele
- všichni poskytovatelé zdravotních služeb poskytující jinou než lůžkovou formu péče bez ohledu na jejich zřizovatele

3.3 Odměňování pracovníků ve zdravotnictví

Odměňování pracovníků je obecně ovlivněno právní formou poskytovatele zdravotních služeb. PZS, kteří jsou příspěvkovými organizacemi, se řídí nařízením vlády v platném znění, které definuje společné jednotné principy odměňování. Úprava platových poměrů má přísně regulační charakter.

Oproti tomu PZS, kteří mají jinou právní formu než příspěvková organizace, jsou řazeni mezi nestátní zdravotnická zařízení a odměňování zaměstnanců těchto ZZ není regulováno.

Z důvodu rozdílného způsobu odměňování u PZS je vyčíslení průměrných mezd a platů v úhrnu pouze v tabulce č. 17, v ostatních přehledech týkajících se odměňování pracovníků jsou u PZS uváděny z důvodu objektivního hodnocení výsledné průměrné hodnoty za plat a mzdu samostatně.

Ačkoli došlo od roku 2016 ke změně rozsahu zpravodajských jednotek, tj. povinnosti uvádět průměrné příjmy od všech poskytovatelů, neobsahovaly odevzdané statistické výkazy od některých PZS validní hodnoty, ze kterých by se dala vypočítat průměrná odměna. Jednalo se především o PZS:

- Ordinance praktického lékaře pro dospělé,
- Ordinance praktického lékaře pro děti a dorost,
- Ordinance PL – stomatologa,
- Ordinance PL – gynekologa,
- Ordinance lékaře specialisty.

Navíc od roku 2018 byl upraven okruh zpravodajských jednotek v oblasti nelůžkové péče. Poskytovatelům zdravotních služeb typu všeobecný praktický lékař, praktický lékař pro děti a dorost a praktický gynekolog byla zrušena vykazovací povinnost pro příslušný statistický výkaz. Z tohoto důvodu neobsahují uvedené výsledky průměrné odměny poskytovatelů primární péče, a to ve všech sledovaných obdobích.

V tabulce č. 17 je uveden úhrnný vývoj průměrných platů a mezd z odevzdaných výkazů zpravodajských jednotek bez ohledu na druh PZS, tzn. za všechny segmenty zdravotních služeb.

Z výsledků je patrný meziroční nárůst průměrných mezd a platů ve všech kategoriích pracovníků. Souhrnně za všechny kategorie pracovníků PZS došlo v roce 2019 k nárůstu odměn o 3 685 Kč, tj. ke zvýšení o 10 % oproti roku 2018.

Tab. 17 Vývoj odměňování pracovníků ve zdravotnictví

Kategorie pracovníka	Rok 2014	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rozdíl 19-18	Index 19/18
Lékaři a zubní lékaři	58 732	63 125	65 885	70 672	76 599	81 266	4 667	106%
Farmaceuti	40 772	39 756	40 090	41 175	43 057	48 570	5 513	113%
Všeobecné sestry a porodní asistentky	27 134	28 491	30 280	33 927	37 719	42 612	4 893	113%
Ostatní nelékaři s odbornou způsobilostí	27 424	28 610	29 232	30 707	33 240	36 861	3 621	111%
Nelékaři s odbornou a specializovanou způsobilostí	27 167	28 381	30 815	33 443	34 415	37 408	2 993	109%
Nelékaři pod odborným dohledem	17 797	18 590	19 863	21 348	23 611	26 169	2 558	111%
Jiní odborní pracovníci	27 370	27 508	28 054	29 666	32 011	34 015	2 004	106%
Pedagogičtí pracovníci	25 588	27 202	24 722
Technicko-hospodářští pracovníci	29 092	30 039	31 352	32 875	34 991	37 551	2 560	107%
Dělníci	15 232	15 849	17 197	18 443	20 309	21 748	1 439	107%
Průměrná hrubá mzda/plat	28 742	30 124	31 754	34 337	37 346	41 031	3 685	110%

od roku 2017 THP včetně pedagogických pracovníků

V tabulce č. 18 jsou průměrné odměny ve zdravotnictví rozděleny dle způsobu odměňování, tj. zda pracovníci dostávají plat nebo mzdu. Z výsledků za celé zdravotnictví je patrný meziroční růst platů i mezd, kdy platy v průměru vzrostly o 3 828 Kč, tj. o 9 % a mzdy o 3 499 Kč, tj. o 10 %.

Tabulka č. 18 Meziroční porovnání průměrných mezd a platů ve zdravotnictví v roce 2018 a 2019

Kategorie pracovníka	2018		2019		Meziroční rozdíl 19-18		Meziroční index 19/18	
	Plat	Mzda	Plat	Mzda	Plat	Mzda	Plat	Mzda
Lékaři a zubní lékaři	80 669	71 396	84 819	76 725	4 150	5 329	105%	107%
Farmaceuti	52 368	41 946	54 880	47 782	2 512	5 836	105%	114%
Všeobecné sestry a porodní asistentky	40 803	33 680	46 189	37 978	5 386	4 298	113%	113%
Ostatní nelékaři s odbornou způsobilostí	36 895	29 767	40 742	33 270	3 847	3 503	110%	112%
Nelékaři s odbornou a specializovanou způsobilostí	38 674	30 971	41 271	33 831	2 597	2 860	107%	109%
Nelékaři pod odborným dohledem	26 227	20 686	29 120	22 997	2 893	2 311	111%	111%
Jiní odborní pracovníci	32 418	30 355	34 728	31 100	2 310	745	107%	102%
Technicko-hospodářští pracovníci	36 584	32 640	39 323	34 785	2 739	2 145	107%	107%
Dělníci	21 672	18 985	23 114	20 369	1 442	1 384	107%	107%
Průměrná hrubá mzda/plat	40 516	33 763	44 344	37 262	3 828	3 499	109%	110%

THP včetně pedagogických pracovníků

3.4 Odměňování pracovníků v jednotlivých segmentech

Jedním z důležitých faktorů, který může ovlivňovat výši průměrných platů a mezd, je provozní doba jednotlivých pracovišť. PZS poskytující akutní péči a ostatní lůžkovou péči budou mít větší podíl pracovišť s nepřetržitým provozem, který ve svém důsledku generuje vyšší nároky na odměňování zaměstnanců, minimálně v podobě příplatku za noční práce a práce o sobotách, nedělích a ve svátcích.

Proto jsou v tomto bodě odměny pracovníků rozděleny dle sledovaných segmentů, ve kterých PZS poskytují zdravotní služby.

3.4.1 Odměňování u poskytovatelů akutní péče

V tabulce č. 19 je uveden vývoj průměrných platů a mezd u poskytovatelů akutní péče. V tomto segmentu vzrostly v roce 2019 oproti roku 2018 celkově průměrné platy za všechny kategorie pracovníků o 10 %, tj. o 4 086 Kč, a celkové průměrné mzdy rovněž o 10 %, tj. o 3 516 Kč.

Tabulka č. 19 Vývoj průměrných mezd a platů u poskytovatelů akutní péče

Kategorie pracovníka	2018		2019		Meziroční rozdíl 19-18		Meziroční index 19/18	
	Plat	Mzda	Plat	Mzda	Plat	Mzda	Plat	Mzda
Lékaři a zubní lékaři	80 877	73 719	85 238	79 143	4 361	5 424	105%	107%
Farmaceuti	52 401	53 561	55 016	55 044	2 615	1 483	105%	103%
Všeobecné sestry a porodní asistentky	41 170	35 079	46 841	39 840	5 671	4 761	114%	114%
Ostatní nelékaři s odbornou způsobilostí	36 296	32 057	40 477	35 711	4 181	3 654	112%	111%
Nelékaři s odbornou a specializovanou způsobilostí	39 702	32 387	42 390	35 115	2 688	2 728	107%	108%
Nelékaři pod odborným dohledem	24 013	20 849	26 953	22 966	2 940	2 117	112%	110%
Jiní odborní pracovníci	35 440	34 238	37 548	35 217	2 108	979	106%	103%
Technicko-hospodářští pracovníci	36 089	32 271	38 166	33 962	2 077	1 691	106%	105%
Dělníci	21 904	17 711	23 490	19 306	1 586	1 595	107%	109%
Průměrná hrubá mzda/plat	42 886	36 320	46 972	39 836	4 086	3 516	110%	110%

THP včetně pedagogických pracovníků

3.4.2 Odměňování u poskytovatelů ostatní lůžkové péče

V tabulce č. 20 je uveden vývoj průměrných platů a mezd u poskytovatelů ostatní lůžkové péče.

V tomto segmentu vzrostly celkové průměrné platy za všechny kategorie pracovníků v roce 2019 oproti roku 2018 o 12 %, tj. o 3 992 Kč, a celkové průměrné mzdy o 9 %, tj. o 2 786 Kč.

Tabulka č. 20 Vývoj průměrných mezd a platů u poskytovatelů ostatní lůžkové péče

Kategorie pracovníka	2018		2019		Meziroční rozdíl 19-18		Meziroční index 19/18	
	Plat	Mzda	Plat	Mzda	Plat	Mzda	Plat	Mzda
Lékaři a zubní lékaři	72 997	70 218	77 378	73 282	4 381	3 064	106%	104%
Farmaceuti	49 589	47 828	47 269	53 391	-2 320	5 563	95%	112%
Všeobecné sestry a porodní asistentky	41 320	32 197	47 876	37 152	6 556	4 955	116%	115%
Ostatní nelékaři s odbornou způsobilostí	32 205	29 440	36 079	30 730	3 874	1 290	112%	104%
Nelékaři s odbornou a specializovanou způsobilostí	35 761	29 029	40 533	32 539	4 772	3 510	113%	112%

Kategorie pracovníka	2018		2019		Meziroční rozdíl 19-18		Meziroční index 19/18	
	Nelékaři pod odborným dohledem	24 517	20 251	27 798	23 049	3 281	2 798	113%
Jiní odborní pracovníci	29 415	26 271	31 429	28 201	2 014	1 930	107%	107%
Technicko-hospodářští pracovníci	36 652	34 100	38 722	38 258	2 070	4 158	106%	112%
Dělníci	20 227	18 915	21 246	20 247	1 019	1 332	105%	107%
Průměrná hrubá mzda/plat	34 409	29 778	38 401	32 564	3 992	2 786	112%	109%

THP včetně pedagogických pracovníků

3.4.3 Odměňování u poskytovatelů nelůžkové péče

V tabulce č. 21 je uveden vývoj průměrných platů a mezd u poskytovatelů nelůžkové péče. V tomto segmentu vzrostly v roce 2019 oproti roku 2018 celkově průměrné platy za všechny kategorie pracovníků o 8 %, tj. o 2 936 Kč, a celkové průměrné mzdy o 11 %, tj. o 3 216 Kč.

Tabulka č. 21 Vývoj průměrných mezd a platů u poskytovatelů nelůžkové péče

Kategorie pracovníka	2018		2019		Meziroční rozdíl 19-18		Meziroční index 19/18	
	Plat	Mzda	Plat	Mzda	Plat	Mzda	Plat	Mzda
Lékaři a zubní lékaři	83 185	62 771	85 634	67 699	2 449	4 928	103%	108%
Farmaceuti	55 498	41 108	60 475	47 145	4 977	6 037	109%	115%
Všeobecné sestry a porodní asistentky	38 749	29 098	41 882	31 302	3 133	2 204	108%	108%
Ostatní nelékaři s odbornou způsobilostí	38 718	27 997	42 371	31 241	3 653	3 244	109%	112%
Nelékaři s odbornou a specializovanou způsobilostí	37 804	30 385	39 511	33 142	1 707	2 757	105%	109%
Nelékaři pod odborným dohledem	33 047	20 489	36 300	23 044	3 253	2 555	110%	112%
Jiní odborní pracovníci	32 002	28 118	34 409	28 713	2 407	595	108%	102%
Technicko-hospodářští pracovníci	37 941	32 830	42 757	35 297	4 816	2 467	113%	108%
Dělníci	22 059	20 323	23 616	21 799	1 557	1 476	107%	107%
Průměrná hrubá mzda/plat	36 478	30 581	39 414	33 797	2 936	3 216	108%	111%

THP včetně pedagogických pracovníků

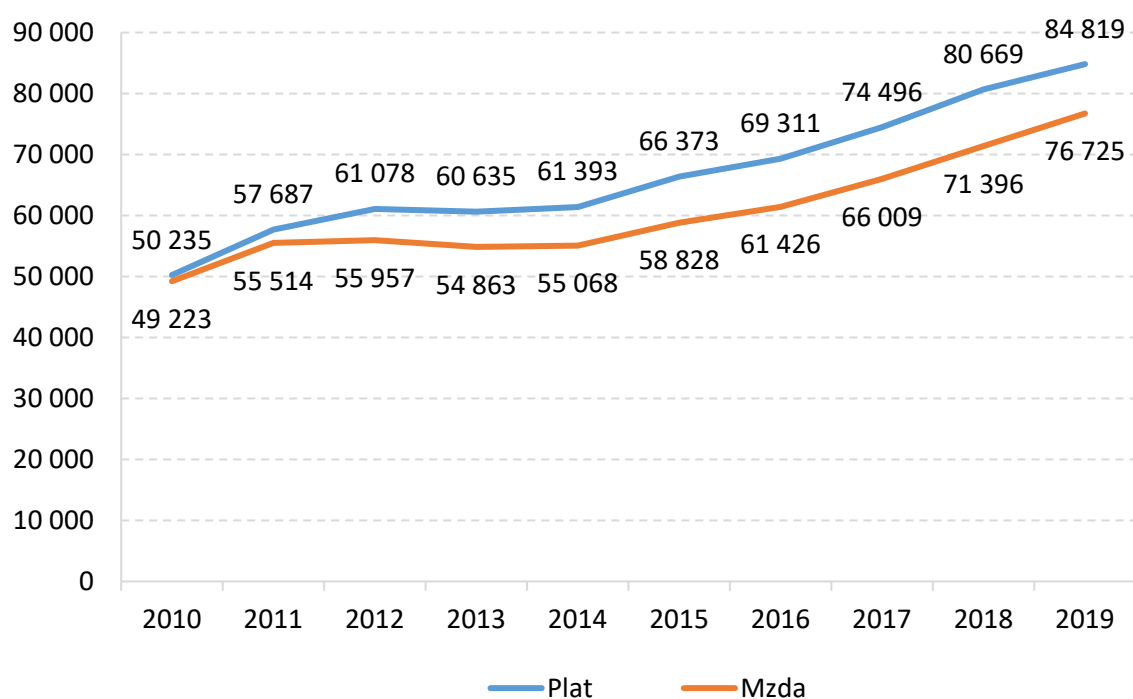
3.5 Odměňování vybraných pracovníků

V rámci analýz o odměňování pracovníků ve zdravotnictví byly podrobně sledovány kategorie Lékaři a zubní lékaři a Všeobecné sestry a porodní asistentky.

3.5.1 Odměňování lékařů

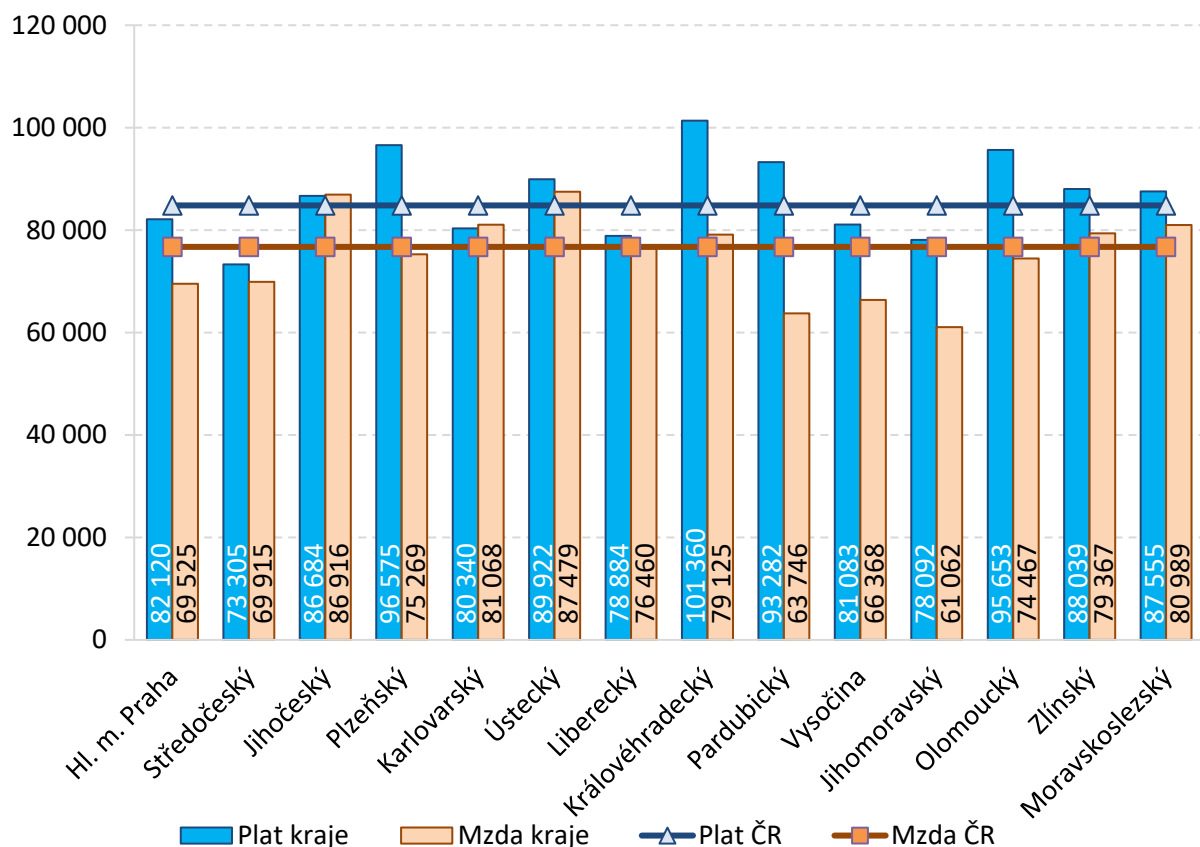
Vývoj v odměňování lékařů a zubních lékařů je uveden v grafu č. 3. Obsahuje vyčíslení průměrných platů a mezd od roku 2010. Údaje jsou za všechny PZS bez rozlišení segmentů péče.

Graf 3 Vývoj průměrných platů a mezd lékařů a zubních lékařů ve zdravotnictví

V grafu č. 4 je uvedeno odměňování lékařů a zubních lékařů formou průměrných platů a mezd dle jednotlivých krajů v roce 2019 v porovnání s průměrem za ČR. Údaje jsou za všechny PZS bez rozlišení segmentů péče.

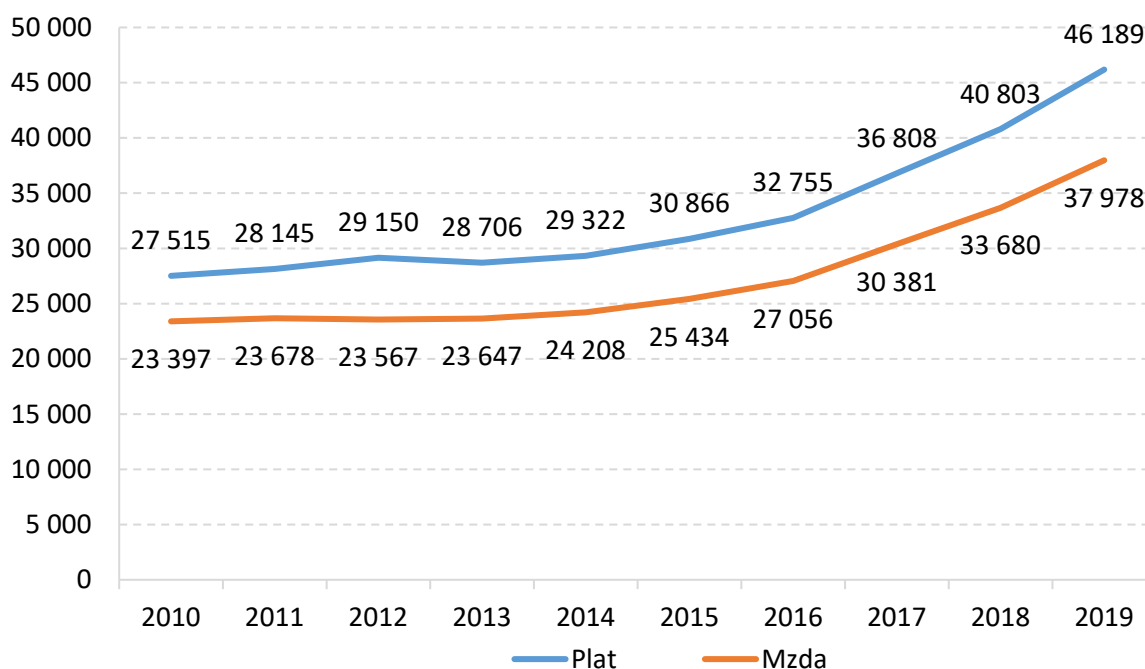
Graf 4 Odměňování lékařů a zubních lékařů dle krajů a průměr ČR ve zdravotnictví v roce 2019

3.5.2 Odměňování všeobecných sester a porodních asistentek

Vývoj v odměňování všeobecných sester a porodních asistentek je uveden v grafu č. 5. Obsahuje vyčíslení průměrných platů a mezd od roku 2010. Údaje jsou za všechny PZS bez rozlišení segmentů péče.

Graf 5 Vývoj průměrných platů a mezd všeobecných sester a porodních asistentek ve zdravotnictví

V grafu č. 6 je představeno odměňování všeobecných sester a porodních asistentek formou průměrných platů a mezd podle jednotlivých krajů v roce 2019 v porovnání s průměrem za ČR. Údaje jsou za všechny PZS bez rozlišení segmentů péče.

Graf 6 Odměňování všeobecných sester a porodních asistentek dle krajů a průměr ČR ve zdravotnictví v roce 2019

